

Afrikaans in lagen

Richard Heijerman en Richard Moelker, beiden docent bij Drumschool Cleuver, hebben een systeem ontwikkeld dat je bewust maakt van de gelaagdheid in muziek en je leert om 'gelaagd' te spelen. Het doel is tot een hoog niveau van intuïtief musiceren te komen. Deze zesdelige cursus is een introductie op dit systeem. In elk deel komt een andere muziekstijl aan de orde. In dit deel richten we ons op Afrikaanse ritmes.

Ieder onderdeel van het drumstel (snaredrum, bassdrum, hihat, et cetera) is een zelfstandige stem. Door deze stemmen boven of onder elkaar te plaatsen krijg je ritmische lagen, en ook binnen zo'n stem kun je weer lagen vormen door verschillende klanken te produceren (rim, roll, open hihat). Met deze lagen kun je gaan spelen, je kunt ze laten 'communiceren' met elkaar.

walk of life heartbeat tresillo nature

Mothers of all rhythms

Deze (Afrikaanse) ritmes hebben we als beginpunt genomen. Ze vormen het fundament waarvan alle andere ritmes zijn afgeleid. Deze ritmes zijn onlosmakelijk met het leven verbonden. Hier staan ze in 6/8 genoteerd.

Layers of time

Deze lagen kan je op verschillende manieren in de tijd ervaren. We gaan in deze aflevering in drie tegen twee, of twee tegen drie fraseren.

layers of time

Phrase

Een frase is een muzikale zin, een motief of thema. De frase uit de eerste vier maten is afkomstig uit deel 1 van *Gelaagd spelen* (SWK 167). De frase in 6/8 is hiervan afgeleid. Let op, het tempo blijft bij de overgang van alla breve naar 6/8 hetzelfde.

phrase

Timeline (doundoumba-bell en djembé)

Een timeline is een ritmische cyclus (bijvoorbeeld een sondave in 4/4) en deze dient als basis voor de uit te voeren muziek.

De timeline bakent de frase af (in dit geval: 2 maten, metrum is 6/8). De frase in 6/8 lijkt heel sterk op een doundoumba-bellpatroon, gecombineerd met een djembépatroon zoals dat wordt gebruikt in kakilambé (rituele dansmuziek uit West-Guinee). Deze dans is onze inspiratiebron voor deze aflevering.

timeline

doundoumba-bellpatroon tresillo permutatie van tresillo

layers of time: 3 tegen 2 layers of time: 3 tegen 2

Revoicing

Revoicen is het verdelen van een eenstemmig motief over één of meerdere andere stemmen, waardoor een nieuw motief ontstaat.

De linkerhand speelt een op de kakilambé geïnspireerde partij. In de toms klinkt het heartbeatmotief door. Ook hoor je in de snaartrommel en eerste tom nature inverted (omgekeerd) langskomen.

djembé

snare off nature

Downbeat en embellishment

De downbeat definieert de eerste tel van de timeline. Embellishment (versiering) kun je onder meer gebruiken om bepaalde noten te benadrukken (bijvoorbeeld door flams), ze langer te laten klinken (bijvoorbeeld door een press roll), of om de opvatting waarmee je het thema speelt te veranderen.

Je zou de extra noot in de bassdrum voor de eerste tel van de maat als versiering kunnen zien. Deze noot versterkt de eerste tel (de downbeat).

revoicing

snare off heartbeat heartbeat heartbeat

nature

downbeat

embellishment

Layers of voices

Elke stem is een laag. Twee of meer stemmen vormen lagen onder of boven elkaar. Elke stem vertolkt een motief.

De rechterhand speelt een heartbeatmotief op de ride. Je hebt nu meerdere lagen met elk z'n eigen motief gecreëerd: de frase, de heartbeat en de ritmische cyclus.

Call & response

Je kunt de verschillende stemmen van je drumstel met elkaar laten communiceren door middel van vraag en antwoord.

Vraag en antwoord kun je terugvinden in de lage doundoumbapartij in de bassdrum (vraag) en de naturepartij in de hihatvoet (antwoord), en in de doundoumbapartij (vraag) en de linkerhandpartij (antwoord).

Timeline

Het metrum is nu 3/4. De hihatpartij is nu in drieën in plaats van tweeën.

layers of voices

heartbeat

call & response

snare off

doundoumba baslijn

timeline

kakilambé in 3/4

snare off

solo

snare off

ride

revoicing phrase

chasing

L L R

timeline: 3/4

layers of time: 4 tegen 3

timeline: 6/8

13

Solo

Nu volgt een korte solo, waarbij de timeline eerst 3/4 en daarna 6/8 is. Let op de revoicing van de frase om de twee maten en de extra floortom in de rechterhand (zie: !). Let ook op de partij in de bassdrum: de lage doundoumbapartij wordt telkens in de vierde tel van de tweede maat van de frasering gesyncopeerd, waardoor je een gejaagd effect krijgt (chasing). In maat vijf en dertien wordt de baspartij in drieën gefraseerd, waardoor kort nieuwe layers of time (4 tegen 3) ontstaan.

Succes!
Richard & Richard

Ook van deze aflevering is een video te bekijken op Slagwerkkant Plus en www.cleuver.nl